

בש"פ 2188/19 - מאיר ניאזוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2188/19

לפני: כבוד השופטת י' וילנר

העורר: מאיר ניאזוב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד במ"ת 35826-09-19 שניתנה ביום 24.3.2019 על ידי כבוד השופט ח' טרסי

תאריך הישיבה: כ"א באדר ב' התשע"ט (28.3.2019)

בשם העורר: עו"ד ירון גיגי

בשם המשיבה: עו"ד נגה בן סידי

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ח' טרסי) במ"ת 35826-03-19 מיום 24.3.2019, בגדרה נדחה מועד הדיון בבקשת המדינה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

רקע

2. ביום 15.3.2019 הוגש נגד העורר ושלושה נאשמים נוספים כתב אישום (הארבעה יחדיו להלן: הנאשמים),

עמוד 1

המייחס להם עבירות ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן מסוג קנבוס. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצר הנאשמים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם (להלן: בקשת המעצר).

3. בדיון שנערך באותו יום הסכים בא-כוח העורר לקיומו של "ניצוץ ראיתי" לאשמת העורר, וביקש כי הדיון בבקשת המעצר יידחה ליום 24.3.2019, וזאת על מנת לאפשר לו לצלם את חומר החקירה ולעיין בו. בהתאם לכך, הורה בית המשפט המחוזי (כב' השופטת מ' ברנט) על מעצר העורר עד למתן החלטה אחרת, וכן הורה על המשך הדיון בבקשת המעצר ביום 24.3.2019.

4. בהמשך לכך, ביום 20.3.2018 הגיש בא-כוח העורר הודעה לבית המשפט המחוזי, ובה ציין כדלהלן:

"... הח"מ מודע לנוהג הבלתי פורמלי הקיים בבית המשפט המחוזי בלוד ולפיו בד"כ ההגנה נדרשת להודיע על קיומה של מחלוקת ראיתית טרם מועד הדיון ... על אף שלא נדרש לכך, הח"מ מבקש להודיע לבית המשפט הנכבד כי בין הצדדים קיימת מחלוקת לעניין דיות הראיות בעניינו של [העורר] כפי שתוצג בבית המשפט ביום הדיון ... כמו כן, יודגש כי התיק אינו עב כרס ומשך טיעון ההגנה עתיד להאריך כחצי שעה לערך".

בתגובתה להודעה האמורה ציינה המדינה כי היא מתנגדת לקיום דיון בעל-פה בסוגיית קיומן של ראיות לכאורה לאשמת העורר בטרם יפרט בא-כוח העורר בכתב את יריעת המחלוקת הראיתית, באופן המאפשר למדינה שהות סבירה להגיב בכתב לטענות העורר טרם הדיון.

באותו יום ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי, ובה נקבע כי "בדיון הקרוב ייקבעו לוחות הזמנים להצגת המחלוקות הראיתיות".

5. למחרת, ביום 21.3.2019 הגיש בא-כוח העורר בקשה נוספת לבית המשפט המחוזי שהוגדרה כ"בקשה/הודעה בהולה מטעם ההגנה". בבקשה זו ציין בא-כוח העורר כי בית המשפט לא נתן כל החלטה בנוגע לנוהל או למנגנון בדבר הצגת המחלוקת בשאלת הראיות, והוסיף כי בכוונתו לטעון נגד קיומן של ראיות לכאורה כבר במועד הדיון הקרוב אשר נקבע ליום 24.3.2019. בא-כוח העורר הוסיף וטען כי אין להורות על המשך מעצרו של העורר רק בשל נוהל טכני, ללא הצדקה חוקית. עוד צוין, כי ככל שנציגי המדינה מבקשים לדחות את הדיון בשאלת הראיות, יעתור בא-כוח העורר לשחרורו המידי של העורר.

בהחלטת בית המשפט המחוזי אשר ניתנה בו ביום, נקבע כי "הבקשה תידון בדיון".

6. בדיון שהתקיים ביום 24.3.2019 טען בא-כוח המדינה כי אין לקיים את הדיון לגופה של בקשת המעצר. לטענתו, בא-כוח העורר צריך היה לפעול בהתאם לנוהל הנוהג בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, שלפיו ככל שהנאשם

חולק על קיומן של ראיות לכאורה, יידרשו הצדדים להגיש את עיקרי טיעוניהם לעניין המחלוקת הראייתית בכתב לפני הדיון (להלן: הנוהל). עוד נטען, כי בא-כוח העורר הסכים לקיומו של "ניצוץ ראייתי", ולפיכך, ניתן להורות על המשך מעצרו של העורר עד לדיון שייערך בבקשה לגופה.

בא-כוח העורר טען בתגובה כי מאחר שבית המשפט המחוזי לא הורה לו להגיש עיקרי טיעון עד למועד הדיון, בהתאם לנוהל, הוא הניח כי אינו מחויב לנהוג כך, ואך למען הסר ספק הגיש הודעות בדבר כוונתו לטעון נגד קיומן של ראיות לכאורה לאשמת העורר. בא-כוח העורר הוסיף כי חזקה על בא-כוח המדינה כי הוא ערוך לדיון בדבר קיומן של ראיות לכאורה, ומשכך יש לקיים את הדיון לגופה של הבקשה ולא לדחותו. בנוסף לאמור, חזר בו בא-כוח העורר מהסכמתו לקיומו של "ניצוץ ראייתי" בעניינו של העורר.

החלטת בית המשפט המחוזי

7. בהחלטה אשר ניתנה בתום הדיון קיבל בית המשפט המחוזי את עמדת המדינה וקבע כי על-אף שבא-כוח העורר היה מודע לקיומו של הנוהל, הוא נמנע מלפעול לפיו. נקבע כי יש מקום להקפיד על קיומו של הנוהל אשר נועד לייעל את הדיון ולקצר את משך המעצר עד להכרעה בבקשת מעצר. בית המשפט המחוזי הטעים כי הנוהל מאפשר לבית המשפט לקיים דיונים ממוקדים ותמציתיים במחלוקות הראייתיות וליתן החלטה מהירה בתום הדיון. לנוכח האמור, הורה בית המשפט המחוזי על דחיית הדיון בבקשת המעצר. בתוך כך, הורה בית המשפט המחוזי למדינה להגיש עיקרי טיעון עד ליום 26.3.2019, וכן הוסיף כי במהלך הדיון שייקבע יהיו באי-כוח הנאשמים רשאים להשיב לעיקרי הטיעון מטעם המדינה, ככל שימצאו לנכון.

בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי לנוכח המפורט בבקשת המעצר, קיים בעניינו של העורר "ניצוץ ראייתי" אשר די בו על-מנת להורות על המשך מעצרו בתקופת הביניים עד לקיום דיון לגופה של המחלוקת הראייתית. לבסוף, הורה בית המשפט המחוזי על קיום דיון בבקשת המעצר לגופה ביום 27.3.2019, אך בשל אילוצי הצדדים ואילוצי יומן בית המשפט נקבע הדיון בסופו של דבר ליום 8.4.2019.

על החלטה זו נסב הערר דנן.

הערר דנן

8. במסגרת הערר טוען העורר כי הוא מצוי כעת במעצר בלתי חוקי ועל כן יש להורות על שחרורו. בתוך כך, נטען כי בית המשפט המחוזי לא עיין בחומר הראיות בטרם קבע כי קיים "ניצוץ ראייתי" לאשמת העורר, אלא הסתפק בפירוט הראיות המצוי בבקשת המעצר בלבד, וכן כי הסכמתו הראשונית של בא-כוח העורר לקיומו של "ניצוץ ראייתי" ניתנה בטרם עיין בחומר הראיות הגולמי.

העורר מוסיף וטוען כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שמחמת אי-קיום הוראות הנוהל, לא קיים את הדיון לגופה של בקשת המעצר ביום 24.3.2019. לטענת העורר, הנוהל בא להיטיב עם נאשמים ולקצר את ימי מעצרם במידת האפשר, בעוד שבעניינו הוביל יישומו הדווקני של הנוהל דווקא לפגיעה בחירותו של העורר, ללא הצדקה.

9. בדיון שנערך לפניי ביום 28.3.2019 סמכה באת-כוח המדינה ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי, וכן הוסיפה כי על-פי ההלכה הפסוקה, רשאי בית המשפט להסתמך על פירוט הראיות בבקשת מעצר לשם קביעה בדבר קיומו של "ניצוץ ראייתי", וזאת לנוכח חזקת התקינות העומדת למדינה.

דיון והכרעה

10. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, אני סבורה כי דין הערר להידחות.

העורר טוען בעררו שתי טענות עיקריות: הראשונה מתייחסת להחלטת בית המשפט המחוזי לדחות את הדיון, מאחר שבא-כוח העורר לא פעל בהתאם להוראות הנוהל; והשנייה נוגעת לקביעת בית המשפט המחוזי כי קיים "ניצוץ ראייתי" לאשמת העורר, המצדיק את המשך מעצרו עד לקיום הדיון בבקשת המעצר לגופה. להלן אדון בטענות אלה של המבקש לפי סדרן.

11. מטענות הצדדים עולה כי, הלכה למעשה, הנוהל הנוהג בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד (וככל הנראה, אף בבתי משפט נוספים), אינו מעוגן באופן פורמלי בנהלים רשמיים או בהחלטה שיפוטית כללית. ואולם, מזה שנים שהמדינה, כמו גם סנגורים המייצגים נאשמים בבקשות למעצר עד לתום ההליכים, נוהגים על-פי נוהל זה. ואכן, נראה כי מדובר בנוהל אשר מייעל, מקצר וממקד את הדיון בבקשות מעצר, וכן מאפשר להכריע בהן בתוך זמן קצר יחסית, באופן המיטיב עם הנאשמים. ודוק – על מנת שהוראות הנוהל יחייבו את הצדדים, אין להסתפק בהנחה שהנוהל מוכר וידוע לבאי-כוח הצדדים (אך מכוח הנוהל או מכוח השמועה), אלא יש לתת ביטוי להוראותיו של הנוהל בהחלטה שיפוטית פרטנית וסדורה. בהקשר לכך אבהיר את המובן מאליו כי השופט הדן בבקשה למעצר עד לתום ההליכים, מוסמך ליתן כל החלטה דיונית בנוגע לניהול ההליך לפניו ובכלל זה להורות על הגשת עיקרי טיעון בכתב לפני הדיון בבקשה, וזאת כחלק משיקול הדעת הנתון לו ביחס לאופן ניהול הדיון (ראו והשוו: בג"ץ 8683/18 אלבחירי' ביתהמשפט המחוזי בבארשבע, פסקה 6 (18.12.2018)).

12. בענייננו, במסגרת ההחלטה על הארכת מעצרו של העורר עד להחלטה אחרת, וקביעת מועד לדיון בבקשת המעצר (בדיון מיום 15.3.2019), לא ניתנה כל החלטה שיפוטית המורה לצדדים לפעול בהתאם לנוהל ולהגיש עיקרי טיעון כאמור. יתר על כן, בהודעותיו לבית המשפט המחוזי הדגיש בא-כוח העורר כי בכוונתו לטעון בעל-פה נגד קיומן של ראיות לכאורה במסגרת הדיון, ואף לאחר מכן, לא הורה בית המשפט המחוזי על קיום הנוהל ועל הגשת עיקרי טענות לקראת הדיון שנקבע בבקשת המעצר. לפיכך, יש להצר על כך שחרף האמור, הדיון בבקשת המעצר לגופה לא התקיים במועד שיועד לכך, כבר ביום 24.3.2019, והוא נדחה עד ליום 8.4.2019 (בשל אילוצי הצדדים ובית המשפט), בעוד כל אותה העת מצוי העורר במעצר.

יחד עם זאת, מאחר שנקבע כי קיים בעניינו של העורר "ניצוץ ראייתי" מספק לשם מעצרו עד לדיון במחלוקת הראייתית לגופה, ונוכח העובדה שהדיון בבקשת המעצר לגופה נדחה לתקופה קצרה, אין לקבוע כי מעצרו של העורר אינו חוקי, וברי כי אין מקום להורות על שחרורו אך בשל כך.

13. העורר אמנם מלין על התשתית הראייתית אשר עמדה בבסיס קביעת בית המשפט המחוזי, שלפיה קיים "ניצוץ ראייתי" מספק בעניינו. לטענתו, בית המשפט המחוזי היה צריך לעיין בחומר הראיות הגולמי ולא להסתפק באמור בבקשת המעצר.

ואולם, הלכה היא כי בשלב הביניים, שבו בוחן בית המשפט אך את שאלת קיומו של "ניצוץ ראייתי" מספק לשם מעצר חשוד עד לדיון בבקשה זו לגופה, אין אפשרות של ממש להעמיק בכל חומר הראיות, "ואין לבית המשפט אלא לסמוך על האמור בבקשה למעצר עד תום ההליכים, בצירוף הבהרות מטעם התביעה לגבי הראיות המרכזיות בתיק" (ראו למשל: בש"פ 127/10 פיניאן נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (19.1.2010)). כמו כן, בהקשר זה נקבע כי למדינה עומדת חזקת התקינות, שלפיה אין היא בודה ראיות אשר אינן קיימות בחומר החקירה (ראו: עניין פיניאן, בפסקה 16; בש"פ 4105/17 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (22.5.2017)).

בעניינו, עיון בבקשת המעצר מעלה, בין היתר, כי קיימות תצפיות משטרתיות שבהן נראה העורר מגיע ביחד עם נאשם נוסף למקום הקמת המעבדה לייצור הסם כשהם נושאים עמם אדניות ויוצאים משם לאחר שהייה ממושכת כשהם נושאים שקיות אשפה מלאות אותן הכניסו לרכב בו הגיעו. די בכך כדי להוות "ניצוץ ראייתי" לאשמתו של העורר. יש לדחות, אפוא, את טענותיו בעניין זה.

14. לסיכום, משעה שלא ניתנה לבא-כוח העורר כל הוראה שיפוטית אופרטיבית לנהוג על-פי הוראות הנוהל, ראוי היה לקיים את הדיון בבקשת המעצר כבר בדיון שהתקיים ביום 24.3.2019. ואולם, משעה שנקבע, ובצדק, כי קיים "ניצוץ ראייתי" בעניינו של העורר המספיק לשם מעצרו בשלב הביניים, ולנוכח העובדה, כאמור, כי הדיון בבקשת המעצר לגופה נדחה לפרק זמן קצר, אין לקבוע כי אך בשל כך שלא התקיים דיון ענייני בבקשה ביום 24.3.2019, מעצרו של העורר אינו חוקי.

15. בשולי הדברים אוסיף כי טוב יעשה בית המשפט המחוזי אם ימצא את הדרך להקדים את הדיון בבקשת המעצר, שכן, ככלל, יש לשאוף כי תקופת הביניים תהיה קצרה ככל הניתן, ובמיוחד במקרה זה נוכח הנסיבות המתוארות לעיל.

16. סוף דבר: נוכח כל האמור לעיל, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ב באדר ב' התשע"ט (29.3.2019).

ש ו פ ט ת
